

ralnica, ki se je tem povodom izdala o Artonu je bila nalašč popolnoma napačno napravljena. V nji bil je Arton nalašč tako popisan, da ga ni bilo spoznati, tudi fotografija se nalašč ni dodala, da si jih je policija imela več v rokah. Ko je Arton obljubil, da svojih zapiskov ne bo porabil zoper republiko, je minister Ribot Dupasu naročil, da naj gleda, da Arton ne bo vjet. Vlada je Artonu za njegove zapiske obljubila 100 000 frankov in dala zagotovilo, da ga ne bo vjela in tirala pred sodišče. — Ta razkritja, katera Dupas opisuje prav natančno v napominani brošuri, naredila so povsod na Francoskem velikanski vtis. Če se republikanska vlada še za časa zadostno ne opraviči pred narodom, je prav verjetno, da more cela stvar imeti pri bližnjih bodočih volitvah zle posledice za republiko. Monarhisti, ki so škandal uprizorili, so potem dosegli svoj namen.

Korintski prekop otvorili so prav slovesno dne 7. avgusta t. l. Prisustovali so slavnosti grški kralj, kraljica, prestolonaslednik in ministri ter diplomatski zastopniki raznih držav. — Prekop korintske merske ožine je za trgovino z jutrovimi deželami prevelike važnosti. Prej je vsaka ladija, ki je došla iz Jonskega morja in bila namenjena v Egejsko morje, morala pluti okrog južne Grške. Zdaj, ko se je napravil korintski prekop, plule bodo ladije lahko preko tega. Vsaka ladija prihranila si bode z novo potjo kakih 16 ur. Nova pot je razun tega, da je krajša, tudi veliko varnejša. Na prekop korintske ožine mislilo se je že pred 2000 leti. Osnovano se je zadnje desetletja več družb v namen, da prekopljejo to ožino, a vse so razpale. Še le družba ustanovljena l. 1889. je stvar dokončala. Prekop stal je 63 milijonov frankov.

Sijam v Aziji. — Francoska in anglška vlada sta se mirnim in to prav kratkim potom sporazumeli glede sijamskih razmer in tako s tem preprečili vsako vojno. Pri celi stvari postopali ste obe vladi prav častno in s tem gotovo pridobili pri svojih narodih veliko zaupanje.

Obrtnija.

C. kr. obrtna strokovna šola za lesno industrijo v Ljubljani

je dne 29. minolega meseca sklenila svoje šolsko leto. Iz letnega izveštja posnemamo, da je potovalni učitelj za dovrševalna dela pri izdelkih lesne industrije, g. Benedikt Kölbl, bival po naročilu visoke naučne uprave od dne 6. do 29. julija na zavodu in poučeval učence IV. tečaja o pozlačevanju in stafiranju. Sicer se učni red in urni načrt strokovne šole v minulem letu ni v ničemur izpremenil.

Učenci III. in IV. letnika so redno dobivali naloge v komponiranju raznoterih predmetov, tičočih se njihove stroke. Dale so se nastopne domače naloge:

a) Strugarji so narisali: biljardno nogo, taktirsko paličico, stolček za klavir, šahove figure, balustrado in kolovrat.

b) Rezbarji so narisali: ovalno in štirioglato kartušo, nasadek, obstransko oporo, pilasterski kapitelj, lizéno, ploskorezljan okvir, vraten vkladek, frizni nakit, pilasterski vkladek, štirioglat in ovalen s predrto rezbo, rezljano naslonilo pri stolu, stebersko deblo, bogat vkladek z detajli in narezano kaseto.

c) Mizarji so narisali: intarzijo v dan vkladek, vhodna vrata pri prodajalnici, posteljo v nemški renesanci, popoln stenski oboj, zofo z visokim naslonilom in s pripadno mizo, vhodna hišna vrata in izpovednico v gotskem zlogu.

Ravnatelju Ivanu Šubicu je dovolilo visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje potno štipendijo, da je posetil južno in zapadno Nemčijo in del Švice. Mimo družega ustavil se je v Monakovem, Norimberku, Würzburgu, Mogunciji, Kolonji, Heidelbergu, Speyru, Strassburgu, Kostnicah, Curichu in Luzernu, povsod proučuje one zavode, zbirke in ona podjetja, iz katerih je mogel zajemati novih vzpodbud in novega pouka.

Z učenci IV. letnika se je priredil izlet v Kranj, da so se posnela zanimljiva vrata pri stanovanju v hiši števil. 2 na Glavnem trgu in pripadni plafond iz l. 1638. Pod vodstvom g. E. Cigoja so učenci prerisali rečene predmete, mimo tega jih je ravnatelj fotografiral. Prvi rezultat teh del je kot artistska priloga priložen letošnjemu letnemu izveštju.

Koncem šolskega leta so si učenci III. in IV. letnika ogledali delavnice tukajšnjega c. in kr. dvornega založnika in tvorničarja Ivana Mathiana in fabriko stavbinskih podjetnikov bratov Tönnies v Ljubljani. Lastniki imenovanih zavodov so dali drage volje dovoljenje za ogledovanje.

Razmerje med šolo in obrtniki ljubljanskimi ter obrtniki na deželi se razvija normalno. Prvotni presodki ginejo od leta do leta in vidno se večja število onih obrtnikov, ki uporabljajo zavodove pomočke. Vrh tega treba je zabeležiti veseli prikaz, da so znamenite tukajšnje firme vzprejele nekatere prvih absolventov strokovne šole za pomožne delavce in se tako neposredno lahko prepričale o zavoda tvorni zmožnosti, kar utegne strokovni šoli le koristiti.

Izmed zasebnih del, katera so zvršile učne moči v interesu strokovne šole, omenjamo nastopnih:

Ravnatelj je narisal različna umetno ključavničarska dela za tukajšnjo firmo, mej njimi kapelično ograjo in obhajilna vratica, zvršil dokaj nariskov šoli za umetno vezenje in šivanje čipek, katera je podrejena njega vodstvu in izdelal mnogo detajlov za praktiška dela, zvršena na rečeni strokovni šoli.

C. kr. strokovni učitelj Julij Springer je načrtal učni navod, potreben za pouk v arhitektonskem oblikoslovju in zrisal več povečanih predlog za ta predmet, komponiral tri okvire za nadpisne table, katere so potem zvršili njegovi učenci, izumil dve oltarski skici za kapelo tukajšnje prisilne delavnice in v reliefu modeliral madono po sliki umršega domačega slikarja Jurija Šubica.

C. kr. strokovni učitelj C. Mis je modeliral podobo madone in kip slikarja Jurija Šubica, načrtal 19 stvari v žgalni tehniki, uporabivši staroslovanske vezne motive ter jih zvršil za tehnološki obrtni muzej na Dunaji, izumil tabernakelj za župno trnovsko cerkev v Ljubljani (zvršil

ga je bivši učenec strokovne šole, kipar Andrej Rovšek v Moravčah), stojalo za sveče in bogat okvir za križev pot za cerkev na Brdu (oboje zvršil isti kipar) ter narisal izpovednico za romarsko cerkev na Brezji. Konečno je zrisal več načrtov za pouk v strokovnem risanju in različne detajle za praktiški pouk.

C. kr. strokovni učitelj J. Vesel je načrtal narisek in izdelal detajle za bogato pisno mizo v narezni tehniki, naredil načrte za nagroben križ, vrata pri kapelični ograji in obhajilno ograjo od kovaškega železa.

Delovodja E. Cigoj je načrtal hišna vrata za graščino tukajšnjega velikega trgovca Ferd. Souvana, zrisal skice in detajle za okvire, za pisno mizo, za omaro z vdelano blagajnico, za umivalno stojalo z uro in za zofo, načrtal popolno opravo jedilne sobe z obojem za tukajšnjega tiskarnarja O. Bamberga, zrisal več stropov za novo stavbo in različne intarzije za učno porabo.

Delovodja J. Stirn je izdelal razne zavesne nosilce, pisno mizo s pozlačenimi nareznimi okraski po načrtu risarskega učitelja J. Vesela in zrisal mnogo detajlov za strugarski pouk.

Šolo je letos dovršilo šest mizarjev, jeden strugar in trije rezbarji. Vspeh šole je pa bil občno povoljen. Le 18% učencev ni doseglo učnega smotra, 6% jih je ostalo neizprašanih in 76% jih je bilo sposobnih za višji tečaj. Poučevalo je z ravnateljem vred 10 učnih močij nastopne predmete:

1. Veronauk.
 2. Nemški jezik.
 3. Slovenski jezik.
 4. Aritmetika in računajoča geometrija.
 5. Mehanika in elementarno strojeslovje.
 6. Tehnologija lesa.
 7. Obrtno knjigovodstvo.
 8. Poslovni sestavki.
 9. Arhitektonsko oblikoslovje.
 10. Elementarno prosto risanje.
 11. Geometriško risanje.
 12. Projektarno risanje in nauk o sencah.
 13. Prosto risanje po modelih.
 14. Strokovno risanje.
 15. Modeliranje.
 16. Tehniška dovrševalna dela.
 17. Kaligrafija
 18. Praktiški pouk.
- (Konec sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Rujavo barvilo za lase se dobi, če se z špiritom izvleče barvilo iz zelene orehove robčevine. Posebno stalno pa ni to črnilo, kajti na zraku se hitro premeni.

Čiščenje klobukov. Če hočeš iz klobuka spraviti tolste in potne madeže, vzemi 5 žlic salmijakovca, 5 žlic močnega špirta in poldrugo žlico kuhinjske soli. Vse to skupaj zmešaj in v to tekočino pomakaj volneno cunjco ter ž njo drgni klobuk. Naposled klobuk še odrgni s platneno otiračo.

Kit za steklo, porcelan, kamen, kost in les. Raztopi 1 1/2 dela zrezanega nevulkanizovanega kavčuka v 10 delih kloroforma in prideni 3 1/2 dela mastiksa. To zmes pusti več dnij stati, ne da bi jo kaj ogrel, samo včasih jo dobro pretresi, da se vse naposled lepo raztopi in spoji. Ta kit je brezbarven. — Dober kit dobiš tudi, če zmešaš 4 dele alabastrovega mavca in 1 del fino zmletega arabskega gumija z mrzlo nasičeno boraksovo raztoplino v gosto kašo. Ta kit je v dveh dneh trd kakor marmor.

Kmetijstvo.

Nekateri sovražniki sadnega drevja.

(Dalje.)

Jednako škodo kakor zajci delajo sadjarju poljske miši, poljske podgane in krtice, samo da delajo škodo največ pod zemljo in jo torej manj vidimo. Zaradi tega so te živali za sadjarje tembolj nevarne. Teh živalij se je težko braniti, kajti težko jih je dobiti v luknjah iz katerih prihajajo glodat drevesne korenine. Loviti jih je jako težko; jedino sredstvo, ki se rabi z vspehom je strup, ki se dene v obliki fosfornih kroglic v luknje, ki se potem zadelajo. Več vrst mišij, podgan in krtic je, ki glodajo drevesa pri koreninah. Tudi pridno uničujejo peške po gredah v drevesnicah. Proti tem se pa zavarujemo, ako peške, predno je sejemo, zgnetemo v živem apnu, potem pa v presejanem lesenem pepelu, da dobé podobo kroglic. To peškam ne škoduje, živali jih pa vendar ne jedo.

Med živali, o katerih se prav ne ve, če so za sadjarja koristne ali škodljive, je pa šteti krta. Krt pobira črve, polže in s tem mnogo koristi. V drevesnicah je pa vendar jako neovoljen gost, ker vse razrije in vsled tega mnogo rastlinic pokonča. V drevesnicah ga torej ni trpeti, škodljiv pa ni v sadovnjakih.

Sploh pa lahko rečemo, da sadno drevje mej sesalci nima še toliko sovražnikov, kakor mej manjšimi živalmi, mej žuželkami in drugimi mrčesi. Posebno pa mej tiči nimajo drevesa neposrednih škodljivcev. Posredno so sadjarstvu škodljive tiste tice, katere pokončavajo manjše koristne tice, posebno večje vjede. Zatorej pa mora preganjati sadjar po možnosti take vjede.

Mej najhujše sovražnike dreves je šteti majskega kebra, kateri kot keber in kot ličinka ali črv jednako škoduje sadnemu drevju. Te škode pa nam menda ni treba natančneje opisovati, ker jo gotovo pozna vsak sadjar in kmetovalec. Jedino pravo in zanesljivo sredstvo proti kebrum je, da se pokončavajo tedaj, kadar letajo. Kakor znano, je treba v severnih deželah štiri v južnih pa tri leta, da se razvije iz jajčica keber. V tem času pa ličinka izpodjeda korenine raznim rastlinam. Ti kebrji letajo v maju in se pri nas prikažejo vsako četrto leto v večjih množinah in tedaj je pravi čas, da se pokončavajo. Kadar sede otrpneni na drevji, se otresejo, pobero, denojo v jame in poteptajo ali pa poparijo z vročo vodo in vržejo na kompostni kup. Tako dobimo iz kebrov še dober gnoj. Vzeti se mora kebrum vsaka priložnost, da bi svoja jajčica spravili v zemljo, to je pa le mogoče, če jih pokončamo poprej, predno polagajo svoja jajčica. Da se pa kaj doseže, je potrebno, da vsi kmetovalci in sadjarji napovedo vojsko kebru.

Kakor kebre je pa potrebno tudi pokončavati njih ličinke ali črve, ki žive po leti blizu pri vrhu zemlje.

da bi se prečitala interpelacija, ki se tiče policije. Opozicija misli, da je s tem prikrajšana v svojih pravicah. Sedaj mestni zbor ne more rešiti stvari, za katere je treba dvetretjinske večine. Vršila so se mej vladno stranko in opozicijo pogajanja, da bi poslednja vstopila v zbor, ali niso imela nobenega uspeha. Sedaj se mislijo nekatera dela izvršiti brez dovoljenja mestnega zbora, mestni zbor jih pa potrdi, ko deželni zbor premeni mestni statut tako, da se bodo vse stvari smele rešiti z navadno večino.

Ogerski ministerski predsednik potoval je te dni v Išč k cesarju, da dobi dovoljenje, da deželnemu zboru predloži vladno predlogo o uvedeni civilnega zakona na Ogerskem.

Srbija — Preiskovalni odsek glede ministerske zatožbe je s svojim delom gotov. Poročilo predložil je že skupščini. Te dni je prišla v skupščini vsa zatožba na vrsto. Odsek je predlagal, da je vse bivše ministre postaviti pred sodišče. Sicer je bilo več radikalcev zato, da se zatožba opusti, a večina je sklenila, da se tožijo. Posebno večina je odločno zahtevala, da se toži Ribarac, bivši minister notranjih rečij, ki je kot tak postopal jako oblastno in krivično. Da skupščina potrdi zatožbo pred sodiščem, je bilo nedvomno.

Nemčija — Dne 9. t. m. bil je v Frankobrodu shod vseh nemških finančnih ministrov. Nemška vlada je ta shod sklicala, da bi se ministri dogovorili, kako bi bilo moč zopet urediti slabe finančne razmere nemških držav. Pruski finančni minister Miquel je izdelal načrt, po katerem bi se razmere zboljšale. Načrtu je podlaga kakor ob sebi umevno povišanje davkov. V vsem so sklepi posvetovanj ostali tajni.

Rusija in Italija. — Razni listi zadnji čas prav mnogo ugibajo in pišejo o gospodarski zvezi, ki bi se naj bila sklenila mej Rusijo in Italijo. Ta zveza je iz političnih ozirov neverojetna, iz gospodarskih pa verjetna in mogoča. Da bi bila namreč Italija brez vednosti svojih zaveznic Nemčije in Avstrije storila ta korak ni lahko verjeti in da bi bila Rusija kot prijateljica Francije sklenila z Italijo z neprijateljico Francije zvezo to istotako ne, pač pa je zveza iz zgolj gospodarskih interesov prav mogoča. Italija ima namreč več izdelkov in pridelkov, katerih Rusija potrebuje in nasprotno in z gospodarsko zvezo bi se pa pričela žvahna trgovina mej obema državama.

Anglija. — Premogarji še vedno štrajkajo. Mir se ni še kalil, kajti premogarji so izjavili, da ne bo neredov, ako se vlada ne bo postavila popolnoma na stran lastnikov premogokopov. Pogajanja mej delavci in gospodarji bila so dosedaj brezuspešna. Premog se je zadnji čas zelo podražil, pri čemer gotovo močno trpi industrija. Če delavci vstrajajo, morali bodo gospodarji odjenjati, kajti pol milijona delavcev, kolikor jih sedaj štrajka, pač ni mogoče nadomestiti z drugimi.

Egipet. — Podkralj se je vrnil iz Carigrada toda ne z uspehom, katerega je želel. Glede samostojnosti kot egiptovski kedive ostalo je namreč vse pri starem. Vsled tega neuspeha je kedive nevoljen zdaj nad ministri, češ ti so ga pregovorili, da je naredil to zastoj pot v Carigrad. Kakor poročajo listi, dalo bode vsled tega nespornost ministerstvo ostavko. O kediveju se pa poroča, da se je odločil za vsako ceno otresti se nadgospodarstva Anglije in sultana, kar seveda ne bo mirnim potom šlo.

Obrtnija.

C. kr. obrtna strokovna šola za lesno industrijo v Ljubljani.

(Konec.)

Javno šolo je obiskovalo začetkom šolskega leta 33 in koncem šolskega leta pa 47 učencev, risarsko šolo pa

ob začetku šolskega leta 104, koncem šolskega leta pa 102 frekventanta.

Za ustanovitve šole so različni lokalni faktorji kar najradodarnije obljubili in odmenili doneskov za podporo ubožnih učencev. Slavni deželni odbor in slavna kranjska trgovinska in obrtna zbornica določujeta v ta namen leto za letom izdatne vsote, slavna mestna občina ljubljanska je ustanovila za obe strokovni šoli (za lesni obrt in za umetno vezenje) pet „Frančišek Josipovih ustanov“ po 50 gld. na leto, in slavna kranjska hranilnica je v svoji veliki skupščini dne 22. maja 1890. leta napravila za oba zavoda 16 ustanov po 50 gld. na leto, ki se v spomin poroke presvetle gospe nadvojvodinje Marije Valerije za vse čase imenujejo „Marije Valerije ustanove“.

V šolskem letu 1892/93 so rečeni faktorji izplačali ustanove tako-le:

Kranjski deželni odbor	1000 gld.
Kranjska trgovinska in obrtniška zbornica	630 „
Ljubljansko mesto	150 „
Kranjska hranilnica	400 „
skupaj	2180 gld.

Podpore so znašale od 20 do 80 gld. na leto. Ustanove so bile učencem podeljene za vso učno dobo.

Poleg teh zneskov je dovolilo c. kr. ministerstvo za uk bogočastje za minulo šolsko leto vsoto 100 gld., katero je ravnateljstvo porabilo za hipne podpore pridnim in vrednim učencem.

Navzlic tem izdatnim pomočkom so mnogi učenci zaradi slabega gmotnega razmerja le iz težka ustrezali svoji nalogi. Učenci prihajajo malone brez izjem iz najubožnejših slojev prebivalstva, tako da roditelji po navadi nikakor ne morejo podpirati svojega sinu. Oziraje se na te okolnosti, sklenil je strokovno-šolski odbor oživotvoriti podporno društvo, čegar naloga bi bila, podpirati ubožne, npravne in vredne učence, kupujé jim šolske potrebščine, odkazujé jim prosto hrano in podpiraje jih v boleznih. Dotični načrt pravil je odobrila deželna vlada dne 2. julija 1892. leta, števil. 7149; občni zbor pa je dne 19. decembra 1892. leta izvolil odbor. V tem so ti-le člani:

Ces. svetnik Ivan Murnik, načelnik,
ravnatelj strokovnih šol Ivan Šubic, načelnikov
namestnik,

strokovna učiteljica Marija Hlavka, tajnica,
strokovni učitelj Julij Springer, blagajnik,
realčni profesor Ivan Gnjezda in
c. in kr. dvorni založnik Ivan Mathian, odbornika.

Za revizorja sta bila izvoljena p. n. gospoda stolni vikarij Andrej Kalan in tapetnik Anton Obreza.

Čeravno hoče društvo šole s početkom prihodnjega šolskega leta razviti pravo svojo delavnost, zglasilo se je vender že znamenito število članov. Slavna kranjska hranilnica, vedno pripravljena, kjer treba lajšati gorje in potrebo, podarila je društvu 45 gld., kot ustanovniki pa so mu pristopili z zneski po 15 gld.:

Slavna plinovska družba,
 gospod Ivan Oblak, kapelan mestne župnije,
 „ Ivan Murnik, cesarski svetnik,
 „ Viktor Rohrman, trgovec,
 „ Albert Samassa, c. kr. dvorni zvonar,
 „ Fr. Ks. Souvan, veletržec,
 „ Viljem Treo, arhitekt,
 „ Gvidon Zeschko, glavni zastopnik „Gres-
 hama“.

Potem je več gospodov darovalo manjše zneske. Več učencev je dobivalo tudi hrano v ljudski in dijaški kuhinji in pri zasebnikih.

Ravnateljstvo v izvestju izreka vsem podpornikom najtoplejšo zahvalo.

Obrtnijske raznoterosti.

Stare barve ali lak spraviš s hišne oprave, oken, vrat in podobnih stvari, ako jih namažeš s kotranovim milom. Ko si stvari z milom namazal, počakaj jeden dan, potem se barva ali lak da rad odpraviti z gorko vodo. Tudi natronov lug se lahko rabi v ta namen. Če pa vse to ne pomaga, se pa priporoča 2 dela amonijaka in 1 del terpentinovnega olja. To se dobro zmeša in s tem namažejo dotične stvari. Čez nekoliko časa pa barvo lahko odrgneš s tuljami ali hodničnim predivom, ne da bi se kaj les poškodoval.

Kako se pere volneno blago? Vzemi 3 funte mila, 25 funtov vode in 2 funta salmijakovca in to dobro zmešaj. Nerabljeno volneno blago se v tem lepo opere, postane lepo belo in tudi zgubi žveplo, ako je bilo žveplano. Tako blago se rado na modro barva, sicer se pa žveplo dela pri takem barvanji ovire.

Čiščenje krtač. Krtače naj se ne snažijo z vodo, temveč s suhimi otrobi. Ako že moraš krtačo očistiti z vodo, vzemi mrzlo vodo, kajti gorak omečij ščetine. Krtača naj se nikdar ne poklada drugače, kakor na ščetine, da se nabere manj prahu. Posebno če si rabil krtačo za mokro čiščenje, jo položi na ščetine, ker sicer se spridi vsled vlažnosti krtačišče, naj si bode že leseno ali koščeno.

Čiščenje steklenih stvari. Okna bodo popolnoma čista, če se umivajo s koprivami, katere pomakamo v dežnico. Steklene posode, v katerih je bilo kako olje ali tolšča, najbolje umiješ z lugom iz bukovega pepela. Steklenice, v katerih je bilo vino, pivo ali kis najbolje pomiješ s premogovim pepelom. Steklenice za vodo in posode za zlate ribice, na katerih so se naredili robovi od apna, najbolje umiješ z razredčeno solno kislino ali pa z močnim jesihom.

Kmetijstvo.

Listje — živinska krma.

Z obširnimi preiskavami je Francoz A. Ch. Girard dokazal, da je drevesno listje dobra krma za živino. Kar se tiče redilnih snovij listje presega skoro vse krmske rastline, katere pridelujemo. Če pokladamo listje, to nikakor ne škoduje živini, tudi mleka krave nimajo zaradi tega dosti manj in ni slabše. Le prav mlado listje je živini nekoliko škodljivo, ali tega pa tudi zares ne kaže

dajati živini. Pomladi bi dobili le malo listja, in bi tudi drevje hitro ugonobili, ko bi je tedaj opleni zelenja. Pomladi je namreč drevju najbolj potrebno listje za uspevanje. Z visocih dreves je seveda listje težko nabirati, zato so najboljši grmi, potem prisekan les in pa poganjki iz parobkov.

Listje, ki jeseni pada z drevja, ko je padla prva slana, pa ni za krmo. Dobro so se pa obnesli poskusi z listjem, katerega posušimo. Tako listje ni slabše od sena ali detelje.

Največ redilnih snovij ima akacijev listje. To listje je živina rada in je bolje kakor sveža detelja. Akacija ima jako veliko listja in je vsakovrstna živina rada je. Zaradi tega se priporoča, da se suha mesta, obronki in neobdelana zemlja zasade z akacijami. S tem pridobimo mnogo krme za živino. Samo to je neprijetno, da je to drevo trnjevo in je torej težavno listje obirati.

Neka vrsta akacij pa nima trnja in bi torej bilo poskusiti, ko bi se pri nas obnesla.

Dobra krma je tudi listje vinske trte, ali dosedaj je le še malo kmetovalcev, ki bi po trgatvi spustili ovce v vinograde, da pojedjo listje, če tudi to trtam ne škoduje. Muntz misli, da se na hektarju vinograda da dobiti toliko listja, kakor bi na enakem prostoru jedenkrat trave nakosil. Na Francoskem bi perje vinskih trt, ko bi se lepo spravilo, toliko odleglo kakor 40 milijonov centov sena. Tudi pri nas bi bilo dobro, da se v letih, v katerih je malo krme, porabilo za krmo perje vinske trte.

Sicer v nekaterih krajih po Slovenskem že znajo ceniti redilnost drevesnega listja. Tako po nekod na Gorenjskem obsekujejo drevje in zbirajo zelene veje v butare, katere lepo posuše in jih po zimi pokladajo ovcam in kozam. Najboljši je jesenovje, slabši pa hrast, gaber ali javor. Tudi necepljene češnje so za to dobre, ali teh bode dandanes že malo. V nekaterih krajih pa sekajo brstove veje in jih osmučejo, ter listje kuhajo prašičem, ki je radi jedó.

Kmetijske raznoterosti.

Prevažanje krme. Trgovinsko ministerstvo je bilo pozvalo železniške uprave, da dovolijo ugodnejše tarife za prevažanje krme. Železnične uprave so temu ustregle in so se dotične olajšave že priobčile. C. kr. ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic in južnoželezniške družbe je dovolilo postavko 10 kr. za vagon in kilometer, poslednje le na avstrijskih progah in dunajsko-pottendorfski železnici. Češka severna železnica, cesarja Ferdinanda železnica in avstroogersko državnoželezniška družba so pa dovolili postavko 13 kr. za voz in kilometer na glavni progah in 15 kr. na lokalnih železnicah. Na utjiško-topliški, bušteradski, češki zapadni, avstrij. severnozpadni železnici in na severnonemških železnicah se računa postavka 13 kr. na čeških komercialnih železnicah in na železnici košičkaboguminski 15 kr. Kar se tiče predmetov, za katere se je dovolilo polajšanje, je omeniti, da se c. kr. avstrijske državne železnice dovolile ponižanje le za krmo, druge imenovane železnice pa tudi za steljo, gnojila pod D-15, blagne klasifikacije I. tarifnega dela, in za krmska semena. Tudi je